

prima instanță: Judecătoria Soroca
Judecător: V. Belous
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: Al. Gheorghieș, A. Toderaș, A. Albu.

DECIZIE

12 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru
Judecătorii: Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu
Oleg Sternioală, Mariana Pitic

examinând cererea de recurs declarată de către Artiom Iazinschi,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Artiom Iazinschi împotriva lui Roman Ciobu cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Vera Ababcov reprezentantul legal a lui Roman Ciobu, fiind casată hotărârea Judecătoria Soroca din 02 iunie 2015 în partea încasării prejudiciului material cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, a fost modificată hotărârea Judecătoria Soroca din 02 iunie 2015 în partea încasării prejudiciului moral prin micșorarea acestuia,

c o n s t a t ă

La 21 ianuarie 2015, Artiom Iazinschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Roman Ciobu cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că în urma acțiunilor hulganice ale lui Roman Ciobu care la 09 mai 2014, aflându-se într-un loc public, împreună cu alți prieteni au încălcat grosolan ordinea publică și normele de conviețuire în societate și fără nici un motiv au iscat un conflict, iar apoi i-au aplicat multiple lovituri în regiunea feței, în deosebi a ochilor, spatelui și picioarelor.

Fiind dispusă expertiza medico-legală, conform raportului de expertiză nr. 167 A din 29 septembrie 2014, Artiom Iazinschi a fost diagnosticat avînd edem cu excoriații la nivelul frunții și nasului, echimoze la nivelul periorbital din ambele părți, hemoragie subconjunctivală a ochiului stîng, edem al buzei superioare, hemoragii și plăgi punctiforme pe mucoasa ei, hiperemie la nivelul zigomatic drept și stîng, excoriții în regiunea lombară pe stînga, însoțite de comoție cerebrală. Leziunile menționate se datorează acțiunilor cu obiecte dure contondente, cu suprafața limitată, prin mecanism de lovire și fricțiune și se califică drept vătămare corporală ușoară.

La 13 iunie 2014 de către Procuratura Soroca a fost intentată cauza penală împotriva lui Roman Ciobu pentru săvîrșirea infracțiunii prevăzută de art. 152 alin. (2) lit. e) și art. 287 alin. (2) lit. b) Cod Penal.

Susține reclamantul că prin ordonanța procurorului Procuraturii Soroca din 31 octombrie 2014 urmărirea penală a fost încetată, deoarece minorul Roman Ciobu nu este subiect al infracțiunii. Totodată, prin ordonanța de aplicare a sancțiunii contravenționale din 31 octombrie 2014, Vera Ababcov, mama lui Roman Ciobu a fost sancționată contravențional cu amendă în mărime de 15 u. c., conform art. 63 alin. (2) Cod Contravențional.

Indică reclamantul că, a urmat un tratament prescris de medicii oftalmologi, legist și de familie conform fișei medicale, iar ca rezultat a suportat cheltuieli pentru medicamente în sumă de 6642,43 lei, fapt confirmat prin bonurile fiscale.

Totodată relevă reclamantul că, în urma celor întîmplute i-a fost dereglată sănătatea, fiind afectați ochii, iar acest fapt nu i-a permis în acea perioadă să studieze, să citească, întrucît avea comoție cerebrală.

Reclamantul menționează că pîrîtul i-a cauzat și prejudiciul moral, întrucît fiind elev în clasa XII a Liceului Teoretic „A.S. Pușkin” din or. Soroca peste cîteva săptămîni de la producerea evenimentului urma să susțină examenul de bacalaureat, iar din cauza acțiunilor lui Roman Ciobu nu a avut posibilitate să studieze pentru examen, întrucît a suferit și o intervenție chirurgicală la ambii ochi.

Solicită Artiom Iazinschi încasarea din contul lui Roman Ciobu în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 6642,43 și a prejudiciului moral în sumă de 15 000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorie Soroca din 02 iunie 2015 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul lui Roman Ciobu, iar în cazul lipsei bunurilor sau veniturilor suficiente și de la reprezentantul legal Vera Ababcov în beneficiul lui Artiom Iazinschi prejudiciul material în sumă de 6642,43 și prejudiciul moral în sumă de 6000 lei, în total 12 642,43 lei. În rest acțiunea a fost respinsă. A fost încasat din contul lui Roman Ciobu în beneficiul statului cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța de judecată în legătură cu înștiințarea și chemarea părților în judecată în sumă de 58,90 lei, precum și taxa de stat de a cărei plată reclamantul a fost scutit, reieșind din pretențiile admise în acțiune, ce constituie suma de 379,27 lei, iar în total suma de 438,17 lei (f.d. 92-94).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2016, a fost admis apelul declarat de Vera Ababcov reprezentantul legal a lui Roman Ciobu, fiind casată

hotărârea Judecătorei Soroca din 02 iunie 2015 în partea încasării prejudiciului material cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, a fost modificată hotărârea Judecătorei Soroca din 02 iunie 2015 în partea încasării prejudiciului moral prin micșorarea acestuia de la 6000 lei la 1000 lei (f.d.171-178).

La 05 ianuarie 2017, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 179).

La 06 februarie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Artiom Iazinschi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat în termen.

Recurentul, Artiom Iazinschi, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

Astfel recurentul susține că toate bonurile de plată anexate la materialele pricinii confirmă cheltuielile suportate pentru tratament. De asemenea recurentul consideră eronată concluzia instanței de apel cu privire la încasarea doar a prejudiciului moral în mărime de 1000 lei, deoarece din materialele pricinii și raportul de expertiză rezultă suferințele suportate în legătură cu acțiunile ilegale ale lui Roman Ciobu.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 07 martie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Roman Ciobu cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Pînă la data examinării pricinii, Roman Ciobu nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele pricinii rezultă că la 09 mai 2014, pe acoperișul unei construcții nefinisate din or. Soroca str. G. Vieru, în urma unui conflict, Roman Ciobu i-a aplicat lui Artiom Iazinschi mai multe lovituri în regiunea feței și corpului, cauzându-i astfel vătămare corporală ușoară.

Prin ordonanța Procuraturii raionului Soroca din 23 septembrie 2014, Roman Ciobu a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal și anume huliganism, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Potrivit raportului de expertiză nr. 167 A din 29 septembrie 2014, s-a constatat că Artiom Iazinschi prezintă edem cu excoriații la nivelul frunții și nasului, echimoze la nivelul periorbital din ambele părți, hemoragie subconjunctivală a ochiului stâng, edem al buzei superioare, hemoragii și plăgi punctiforme pe mucoasa ei, hiperemie la nivelul zigomatic drept și stâng, excoriații în regiunea lombară pe stânga, însoțite de comoție cerebrală (f.d. 7-8).

Prin ordonanța Procuraturii raionului Soroca din 31 octombrie 2014 a fost dispusă încetarea urmăririi penale intentate în privința lui Roman Ciobu, deoarece ultimul fiind minor nu este subiect al infracțiunii (f.d. 3).

Prin ordonanța de aplicare a sancțiunii contravenționale din 31 octombrie 2014, Vera Ababcov, mama lui Roman Ciobu a fost sancționată contravențional cu amendă în mărime de 15 u. c., conform art. 63 Cod Contravențional neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a copilului (f.d. 4).

La 21 ianuarie 2015, Artiom Iazinschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Roman Ciobu cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Fiind investită cu examinarea prezentei pricini, prima instanță prin hotărârea din 02 iunie 2015 a admis acțiunea parțial, dispunând încasarea din contul lui Roman Ciobu, iar în cazul lipsei bunurilor sau veniturilor suficiente și de la reprezentantul legal Vera Ababcov în beneficiul lui Artiom Iazinschi prejudiciul material în sumă de 6642,43 și prejudiciul moral în mărime de 6000 lei.

Instanța de apel, prin decizia din 13 decembrie 2016 a admis apelul declarat de Vera Ababcov reprezentantul legal a lui Roman Ciobu, a casat hotărârea primei instanței în partea admiterii prejudiciului material și a emis în această parte o nouă hotărâre de respingere a acțiunii, a modificat hotărârea primei instanței în partea prejudiciului moral prin micșorarea sumei încasate de la 6000 lei la 1000 lei.

În susținerea soluției date, instanța de apel, s-a referit la faptul că suma încasată de prima instanță în mărime de 6642,43 lei cu titlu de prejudiciu material nu este bazată pe probe, care ar confirma în totalitate, că aceste cheltuieli au fost suportate de Artiom Iazinschi ca urmare a înlăturării consecințelor cauzate sănătății acesteia ca rezultat al acțiunilor ilegale ale lui Roman Ciobu. Concomitent, reținând și faptul că suma prejudiciului moral încasat de prima instanță în mărime de 6 000 lei, este o sumă

exagerată, stabilind că suma de 1000 lei, este o sumă reală și echitabilă pentru Artiom Iazinschi.

Instanța de recurs constată, însă că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a admite parțial acțiunea depusă de Artiom Iazinschi.

Conform art. 1398 alin. (1) Cod civil cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În temeiul răspunderii delictuale, inclusiv pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății legea prescrie că aceasta poate să survină în baza unor condiții generale și anume, existența unei fapte ilicite, adică o acțiune sau inacțiune care are ca rezultat încălcarea drepturilor subiective sau interesele legitime ale unei persoane, existența unui prejudiciu care constă în rezultatul sau efectul negativ suferit de o persoană prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății datorită faptei ilicite săvârșite de o altă persoană, legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, adică prejudiciul cauzat sănătății să fie o consecință a faptei ilicite și existența vinovăției persoanei care a săvârșit fapta ilicită.

Conform art.1407 alin. (1) (2) Cod civil minorul între 14 și 18 ani răspunde personal pentru prejudiciul cauzat, potrivit regulilor generale. În cazul în care minorul între 14 și 18 ani nu are bunuri sau venituri suficiente pentru repararea prejudiciului cauzat, acesta trebuie reparat, integral sau în partea nereparată, de către părinți (adoptatori) sau curator dacă nu demonstrează că prejudiciul s-a produs nu din vina lor.

Potrivit art. 1418 alin. (1) CC, în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății - de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc.

Totodată, potrivit prevederilor art.25 alin.(1) și alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr.411 din 28 martie 1995, cetățenii Republicii Moldova au dreptul la libera alegere a medicului și a formei de asistență medicală și au dreptul să solicite asistență medicală unităților medico-sanitare cu orice tip de proprietate și formă de organizare juridică, atât din țară, cât și din străinătate, în conformitate cu tratatele și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte.

Raportînd normele citate la circumstanțele pricinii, instanța de recurs reține că, prima instanță corect a ajuns la concluzia privind angajarea răspunderii lui Roman Ciobu pentru prejudiciul cauzat sănătății lui Artiom Iazinschi. Or din suportul probator prezent la materialele pricinii, s-a constatat cu certitudine că în urma

acțiunilor ilegale ale lui Roman Ciobu în vîrstă de 14 ani și în urma examinării medico-legale, Artiom Iazinschi prezinta edem cu excoriații la nivelul frunții și nasului, echimoze la nivelul periorbital din ambele părți, hemoragie subconjunctivală a ochiului stîng, edem al buzei superioare, hemoragii și plăgi punctiforme pe mucoasa ei, hiperemie la nivelul zigomatic drept și stîng, excoriții în regiunea lombară pe stînga, însoțite de comoție cerebrală.

Faptele descrise potrivit raportului de expertiză nr. 167 A din 29 septembrie 2014 sunt confirmate și prin pozele anexate la materialele pricinii și trimiterile-extrase din 09 mai 2014, 15 mai 2014, 26 mai 2014, care certifică prezența lui Artiom Iazinschi la medicul cetalmolog și oftalmolog, legist și de familie (f.d. 17-22, 9-11).

Sub acest aspect este evident că acțiunile ilegale a lui Roman Ciobu au generat prejudicii succesive lui Artiom Iazinschi, ultimul suportînd cheltuieli pentru tratament medical și plata medicamentelor în sumă de 6642,43 lei, fapt confirmat prin chitanțele de plată eliberate în perioada 10 mai 2014 - 30 iunie 2014 pentru procurarea medicamentelor prescrise de medic, care atestă legătura causală a acestor cheltuielilor cu urmările acțiunilor ilegale a lui Roman Ciobu care a avut loc la 09 mai 2014.

Reeșind din acestea, Colegiul constată că în cadrul examinării cauzei a fost probată integral existența prejudiciului material, solicitat de reclamant și cauzat în rezultatul acțiunilor ilicite ale pîrîtului prin săvîrșirea actului de huliganism și vătămare intenționată ușoară a integrității corporale, prin maltratare, aplicare de lovituri și alte acțiuni violente care au provocat dureri fizice.

La caz, independent de acest aspect, este evident că înscrisurile prezentate de Artiom Iazinschi, corect au fost apreciate de prima instanță prin prisma art.130 alin.(3) CPC privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea lor, iar în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii și care confirmă cu certitudine că Artiom Iazinschi a suportat cheltuieli în sumă de 6642,43 lei pentru procurarea medicamentelor.

Prin urmare, cele descrise combat concluziile instanței de apel precum că suma încasată de prima instanță în mărime de 6642,43 lei cu titlu de prejudiciu material nu este bazată pe probe, care ar confirma în totalitate, suportarea de către Artiom Iazinschi a acestor cheltuieli ca urmare a înlăturării consecințelor cauzate sănătății ultimului în urma acțiunilor ilegale comise de Roman Ciobu.

În acest context instanța de recurs menționează că raportul de expertiză nr. 87 din 23 februarie 2016, la care face referire instanța de apel la adoptarea soluției, potrivit căruia medicamentele indicate în bonurile de plată sunt destinate tratamentului altor maladii decît cele de traumatism cerebral și ocular, nu urmează a fi examinat independent de celelalte probe anexate la materialele pricinii.

În această ordine de idei instanța de recurs reține că potrivit raportului de expertiză nr. 167 A din 03 septembrie 2014 s-a constatat că au fost aplicate lovituri lui Artiom Iazinschi în regiunea feței, spatelui și a picioarelor cu pumnii și picioarele (f.d. 7-8).

Astfel cele constatate mai sus certifică că în urma acțiunilor ilegale ale lui Roman Ciobu, recurentului i-a fost cauzate suferințe fizice atât la nivelul feței, cât și asupra întregului corp.

Prin urmare materialul probatoriu denotă durată îndelungată a tratamentului și prezența dovezii efectelor de durată asupra întregului corp al recurentului, nu doar a traumatismului cerebral și ocular.

Conform art. 616 alin. (2) din Codul civil, în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, cel vătămat poate cere și pentru prejudiciul nepatrimonial o despăgubire în bani, stabilită în baza unei aprecieri conforme principiilor echității.

Conform 1422 alin. (1), (2) Cod civil în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 1423 Cod civil mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Cu referire la prevederile enunțate și reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs constată că deși instanța de apel, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, just a ajuns la concluzia admiterii pretenției acțiunii cu privire la repararea prejudiciului moral, însă incorect a determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat lui Artiom Iazinschi ca urmare a acțiunilor ilicite ale intimatului-pârîtului Roman Ciobu, fără a da o evaluare adecvată, în principal criteriilor referitoare la consecințele suferite pe plan psihic de către primul, generate de retrairi, de gravitatea și caracterul acestora, precum și de sentimentul de afectare a personalității sale.

Astfel instanța de recurs reține că potrivit certificatului eliberat de Liceul Teoretic „A. Pușkin” din or. Soroca din 14 aprilie 2015 se confirmă faptul că Artiom Iazinschi în perioada anilor 2013-2014 a fost elev în clasa 12 și din 09 mai 2014 pînă la sfîrșitul anului de studii a lipsit din cauza stării sănătății în urma vătămării corporale, susținînd totodată în această perioadă examenele de bacalaureat (f.d. 50).

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea

vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În virtutea celor relatate, instanța de recurs conchide că cuantumul prejudiciului moral stabilit de prima instanță în mărime de 6 000 lei, reprezintă o compensare ce ar aduce satisfacție persoanei drepturile a cărei au fost lezate, la caz recurentului-reclamant Artiom Iazinschi.

Astfel, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral prima instanță a reieșit din apreciere justă și pertinentă a complexului material probator, a dat o evaluare adecvată daunei morale compensatoare, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan fizic și psihic de recurent, gravitatea și caracterul acestora, cât și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție acestului.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Artiom Iazinschi.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Artiom Iazinschi împotriva lui Roman Ciobu cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Hotărârea Judecătoriei Soroca din 02 iunie 2015 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic